

TIONCHAIR AGUS TRUAILLIÚ

Gníomhaíocht TT05

Téama

Gníomhaíocht ranga (GR). Díospóireacht i bhfoirm ról-imeartha ar mholadh chun feirm gaoithe a thógáil sa cheantar áitiúil.

Cuspóirí

Plé cothrom a spreagadh maidir le saincheisteanna a bhaineann le fuinneamh agus na tionchair a bhaineann lena tháirgeadh. Féachaint ar shaincheist

choimpléascach ó thuairimí difriúla.

Snáitheanna Curaclaim

OSIE, Eolaíocht agus Tíreolaíocht - Feasacht agus cúram imshaoil

OSPS, Saoránacht a fhorbairt

Dráma -Dráma le mothúcháin a imscrúdú, Eolas agus tuairimí, agus tuiscint mar thoradh air

Scileanna

Ag anailísiú, ag léirthuisctint, ag cur in iúl, ag clárú

Am

40 nóiméad

ina ghála mór

RÓL-IMIRT FAOI FHEIRMEACHA GAOITHE

CAD A THEASTÓIDH UAI T

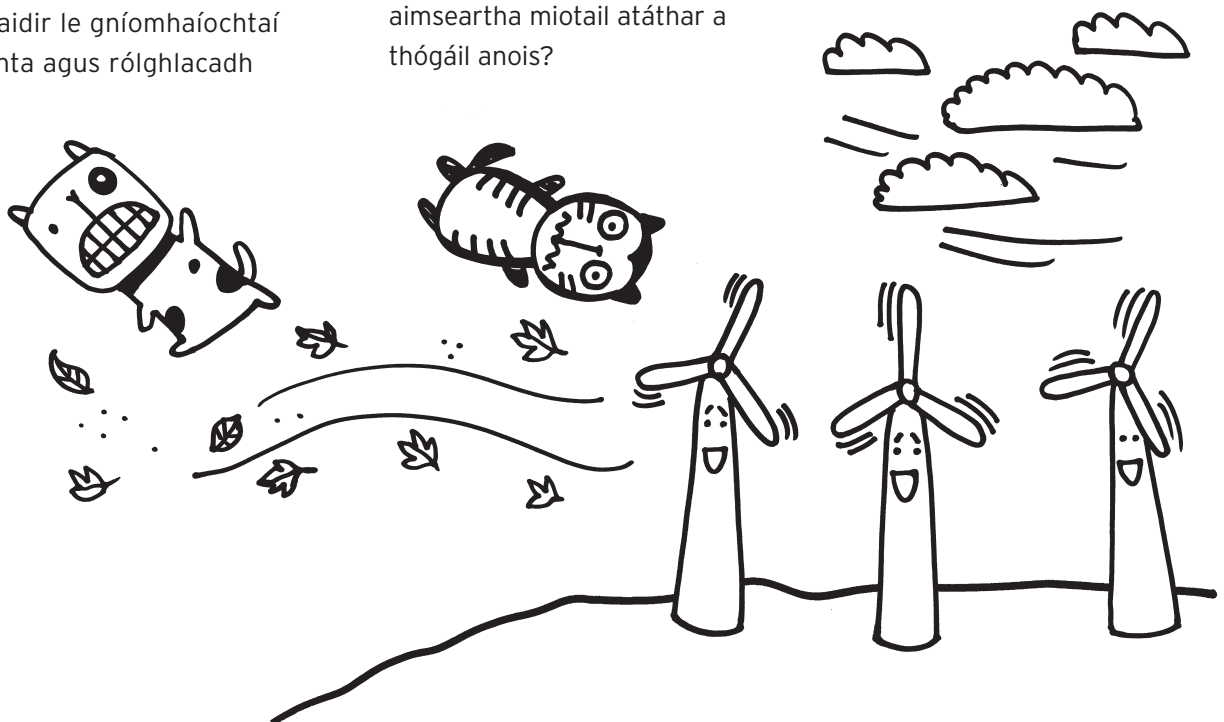
- Píosaí páipéir ag cur síos ar ról agus argóintí a ghearrfar ón mbileog moltaí don chleachtadh seo nó ó cheann a rinne na daltaí iad féin sa rang
- Clár mór le scríobh air agus maircéirí nó cailc

Nóta: Tugann Curaclaim na Bunscoile: Stair, Treorlínthe do Mhúinteoirí, Ich. 109, treoir mhaith maidir le gníomhaíochtaí drámaíochta agus rólghlacadh

CAD A DHÉANFAIDH TÚ

- 1 An bhfaca aon duine de na daltaí feirm ghaoithe riamh? An bhfuil a fhios acu cén sórt cuma a bhíonn ar mhuilte gaoithe? (tugtar tuirbíní gaoithe orthu sin anois) Nuair a chloisfidh na daltaí an focal 'muileann gaoithe' an smaoineoidh siad ar na seanchinn 'Dúitseacha' a bhíodh ann fadó nó ar an cinn nua-aimseartha miotail atáthar a thógáil anois?

- 2 Tabhair isteach ról-imirt; tá comhlacht ag pleanáil feirm ghaoithe a thógáil sa cheantar áitiúil. D'fhéadfadh cúpla tuirbín gaoithe a bheith sa mhuilleann gaoithe agus é suite ar chnoc ar fheirm áitiúil. Tá cruinniú le bheith ag muintir na háite lena gcuid tuairimí faoin bplean a phlé.

TIONCHAIR AGUS TRUAILLIÚ

Gníomhaíocht TT05

ar leanúint →

- 3 Tabhair píosa páipéir difriúil do gach dalta nó do gach grúpa daltaí. Iarr ar na daltaí smaoinemh ar cén cineál duine a bhféadfadh tuairim mar seo a bheith aige/aici agus cad chuige go mbeadh an tuairim sin acu. Má bhíonn na daltaí i ngrúpa féach an mbeidh gach duine acu in ann smaoinemh ar a gcúis ar leith féin. Ba chóir dóibh an t-eolas sin a choinneáil ina gcloigeann. Ba chóir do na daltaí ligean orthu féin gur acu féin atá na tuairimí seo.
- 4 Abair leis na daltaí go bhfuiltear chun cruinniú a thionól san ionad pobail áitiúil le plé a dhéanamh ar cad ba chóir a scríobh i litir chuig an Aire Comhshaoil maidir leis an bhfeirm ghaoithe atá pleanáilte i bhur gceantar áitiúil.
- 5 Tar éis 10 nóiméad abair leis na daltaí a gcuid cathaoireacha a leagan i leathchiorcal mar a bheidís le haghaidh cruinniú poiblí. Ba chóir go mbeadh an clár dubh nó an clár bán os a gcomhair amach. Cuir an cruinniú i láthair (féadfaidh an múinteoir a bheith ina chathaoirleach/cathaoirleach, nó b'fhéidir go n-iarrfaí ar dhalta é sin a dhéanamh). Iarr ar gach duine astu féin a dtuairim a thabhairt ar an topaic agus a rá leis an rang cad chuige go bhfuil an tuairim sin acu. Cuir na tuairimí ar fad ar an gclár.
- 6 Fiafraigh de na daltaí an bhfuil aon rud eile ba mhaith leo a chur leis - is é seo an seans deiridh a bheidh againn ár gceisteanna nó an imní atá orainn faoi fheirmeacha gaoithe a chur chun tosaigh.
- 7 Déan liosta d'aon thuairimí agus ceisteanna nua.
- 8 Cad faoi mholtaí? An bhfuil aon rud gur mhaith linn go mbreathnódh an tAire air nó aon chomhairle a thabharfadh muid dó/dí?
- 9 Glac buíochas leis na daoine as ucht a theacht chuig an gcruinniú agus abair leo go scríobhfar litir chuig an Aire lena gcuid pointí ar fad a chur san áireamh.
- 10 I ndiaidh na ról-imeartha, agus na daltaí éirithe as an aisteoireacht, b'fhéidir go mbeadh fonn orthu gach ar tharla a phlé.

Ar aghaidh leat

- 1 Smaoinigh ar áit in Éirinn a thaitníonn leat. Cad chuige go dtaitníonn sé leat? Conas a úsáideann na daoine a chónaíonn ann a gcuid fuinnimh? Cá as a dtagann an fuinneamh? Úsáid dathanna agus cruthanna i bpictiúr nó i bpíosa ealaíne 3D a sheasfaidh don áit agus an úsáid a bhaineann an áit as fuinneamh.

- 2 Mar dhaoine aonair, i ngrúpaí nó mar rang scríobh an litir a chuirfeá ina dhiaidh sin chuig an Aire.
- 3 B'fhéidir go mbeadh daltaí ag iarraidh tuilleadh taighde a dhéanamh don díospóireacht nó mar ghníomhaíocht ina dhiaidh sin. Seo a leanas foinsí maithe eolais ar an díospóireacht seo:

Suíomh ón mBreatain atá in aghaidh fheirmeacha gaoithe

www.davidbellamyconservation.org.uk/advice/wind_farms.htm

Le haghaidh argóintí i bhfabhar feirmeacha gaoithe féach an suíomh as an mBreatain

www.yes2wind.com

agus an suíomh as Éirinn

www.sei.ie/content/content.asp?section_id=1036

B'fhéidir go n-iarrfaí ar dhaltaí chomh maith plé a dhéanamh ar an mbealach a gcuirtear na hargóintí i láthair ar na suímh sin agus a phiocadh amach cé acu is mó a théann i gcionn orthu féin.

TIONCHAIR AGUS TRUAILLIÚ

Gníomhaíocht TT05

INA GHÁLA MÓR

Moltaí le plé (b'fhéidir gurbh fhearr leat do chuid smaointe féin a úsáid nó do chuid smaointe féin a chur leo seo)

- A** Chuala mé gur tharla sciorradh talún mór in Éirinn le gairid mar gheall ar fheirm ghaoithe. Déantar go leor obair chairéalachta agus stroighine sna háiteanna sin. Tá siad mór millteach. Ní iontas ar bith é go gcuireann siad as don talamh áit ar bith a gcuirtear iad.
- B** Tá imní orm faoi théamh domhanda, a tharlaíonn mar gheall ar ghás, gual agus ola. Caithfimid stopadh ag dó na mbreoslaí seo. Is cineál fuinnimh ghlan í an ghaoth.
- C** Tagann cuairteoirí leis an áit álainn atá againn faoi tuath a fheiceáil. Ní bheidh aon duine ag iarraidh breathnú ar spéir atá lán le muilte gaoithe.
- D** Bíonn obair thógála san áit nuair a bhíonn muilte gaoithe á dtógáil agus teastaíonn an obair uaim.
- E** Cad faoin fiadhúlra? Maraíonn na lanna móra sin éin agus sciatháin leathair.

- F** Is maith liom muilte gaoithe. Tá siad suimiúil. Má chuamar i gcleachtadh ar phiolóin leictreachais rachaimid i gcleachtadh ar na muilte gaoithe freisin - is deise i bhfad iad le breathnú orthu.
- G** Cad faoin torann? Cloisim gur chuir sé sin isteach go mór ar dhaoine i dtíortha eile.
- H** Táthar ag caint ar chuid den airgead a dhéantar as an leictreachas a thabhairt dúinn - nó b'fhéidir fiú amháin leictreachas níos saoire. Chuirfimis roinnt airgid i dtaisce nó b'fhéidir go saothróimis roinnt!
- I** Ní fhéadfadh aon mhaitheas a bheith ann mar mhodh fuinnimh. Ní shéideann an ghaoth i gcónaí!

- J** Caithfimid tuilleadh cumhachta a fháil sa tír seo. Ní fhéadfaimid leanúint orainn ag dó na bportach!
- K** Tá muilte gaoithe acu cheana féin ar fud an domhain agus tá siad ceaptha a bheith an-sábháilte do dhaoine - níl aon chaint ar radaíocht ná tada.
- L** Cad chuige nach sábhálaimid tuilleadh fuinnimh? Ba chóir go mbeadh ar dhaoine a gcuid tithé a insliú agus chaithfeadh sé go bhfuil bealaí eile ann. Cad chuige go bhfuiltear ag déanamh níos mó fuinnimh?
- M** A luaithe agus a bheith an fheirm ghaoithe tógtha sin deireadh leis an gcur isteach - beidh deireadh le leoraithe breosla ag tiomáint thart. Oireann sé i bhfad níos fearr do cheantar le bóithre beaga mar seo ná gléasra cumhachta a bheidh tógtha san áit.